

LANNÉR, ISRAEL

En trogen swensks ärindran til sine landsmän, den 19 augusti 1772./(J. Lannér.) Stockholm, tryckt uti för detta Grefingska tryckeriet 1772.

1772

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

LANNER, I.

1772

Ex. A

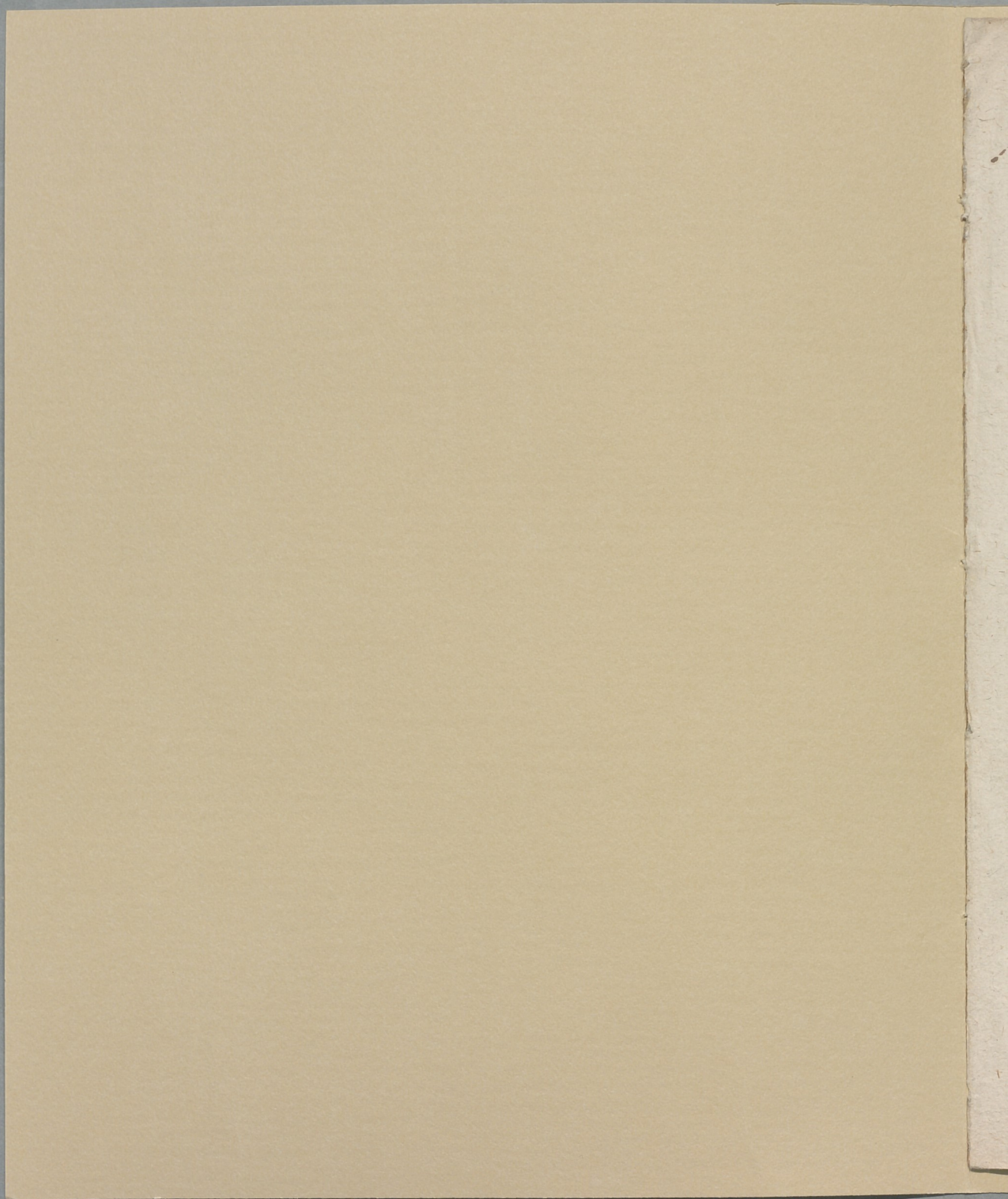
Sv. Saml.

Polit.

Sv.

(Bv.)

1700-1829

1772

LANNER

Sv. Saml.

Polit

S.
(Paa)

1700-1829

En Trogen Swensts Arindran

Til

Sine Landsmän,

Den 19 Augusti 1772.

STOCKHOLM,

Tryckt uti för detta GREFINGska Tryckeriet 1772.

P. M.

Deſe Årindringar, författade på nyckberörde ſtora
Dag, och årnade til någon vägledning för dem,
ſom i tankar och omdömen ännu varit waklande, kunde
ſynas öfverflödige, ſedan en Ny både Grundlag och öf-
wertygelse intagit den förras rum. Dock ſom Sammin-
gen, för en ſtor del Menniſkior, kan ſtundom längre tid
ſynas mörk och alſå wäl aldrig kan ſtras med alt för
nog Ljus; ty har man ock icke för beſt onddigt kunnat
anſe, at låta det Allmänna få del häraf genom trycket.

At wilsa Souverainité eller wilsa ändring i Regerings-Sättet, det har varit det farliga **E**t och **S**amma, hwarmed Anhängare af 1720 Års Regerings-Form motat alla rättfinte och wältänkande Menniskor. Och som det förras återbringande ej kunde påstås utan mehn-Ed; så har det wäl blifwit et slags Samwetstwång, at någonsin tänka på den sednare. Men at dessa äro z:ne helt särskildte ting, det är för alt sundt förnuft så uppenbart och klart, som det til Mennisko-Slägtets hugnad blifwer i sielfwa wärket begripeligt, under Rikstommarnes låge i GUSTAFS wälsignade Hand.

Doç wårdaste Landsman! huru entrågit och bestållsamt har man icke skrämt dig med Enwålds-Spöken, där du likwål endast bordt fasa för Aristocratiens förfärlige Troll. Hur har man icke utmålat förra, omskiönt med alla slags olyckor förknippade, Regerings-sättet för det enda sannskuldiga och goda, endast för at betaga dig all tillförmodelig bättre utsigt, förmedelst Konungens större Magt. Men war nu intet rädd. Föls trygt dese årindringar åt. Et genom-Swenskt hjerta är källan hwarur de flyta. Nyttja dem! de hwarfen förföra, ty de ske utan förbehåld: ejeller förkjusja, ty de ske utan smicket, utan frugtan och twång.

Således, min Landsman, låt oss nu i förstone se til, hwad et Regerings-sätt är, det wil säga, hwad det bör hafwa til föremål, hur det bör wara bestaffadt. Jämför sedan härmed Regerings-sättet af År 1720, och dörm sielf om skilnaden.

En Regerings-Form, et Uftal om Riks- Styrelsen Konung och Under-
sätare imellan har för sig: at befrämja hela Samhällets tillika med
hwars och ens Inbyggares största fällhet, trygghet och sielfständighet: Friit
bör det wara. Förty: Slafweri gifwes intet ens mellan Gud och Kreaturen.
De för ewig tid bortkastade allena äro undergifne Trældom. Kortteligen: Et
Regerings-sätt bör wara friit, naturligt och kloft.

Frigheter gifwas många, så ock annorledes bestaffade, kämpellige til så es-
ler flere, mer eller mindre inskränkte m. m. Dessa skilmader wagtadt, kan dock
aldrig minsta Underståtes frihet rubbas i den möhn, at naturlig billighet där-
wid llder: en billighet, den hwar och en förnustig inom sig, wid Örnings-
betragtande finner. Kan nu intet minsta Underståtes frihet obilligt inskränkas,
så mycket mindre ock Konungens.

Naturligt och kloft är det Regerings-sätt, som wid Regerings Örendes-
nes utstakande följer naturen enfaldigt åt, gifwer intet åt Konungen så, at
Underståten mister, men hwad han ger Honori, ges icke blott för Hans, utan
just för Underståtens bästa — — och twärtom: som heller intet ger åt denne
så, at Kungen mister, — — som delar hwad lika och fjäl är mellan alla —
som icke gynnar den ena Höpen med den andras förtroef, m. m. Si sådant
bör et Regerings-sätt wara. Låt oss nu se: mån 1720 Års Regerings-Form
warit sådan? Uff! hwilken fäselig längd af bewis på motsatsen!

Ör Frågan om trygghet: Hwilket Rike i Europa, Påsen undantagit,
har fänt större brist därpå än Sverige? — — en fällhet förkofring och styr-
ka? Beklageligt: uppå et omslopp af 50 år, som nu omsider kullramlade Re-
gerings-sätt warat, mån man ock med flit kunnat arbeta sig fram til större ö-
sälhet och waumagt, än at midt under djupaste Fredslugn upsrätas af inbör-
des afundsänhet, missämja och agg, förtwina af brist på Bröd och Penning-
gar? — — Ör det om Frihet: Hur skulle wäl Frihet där någonsin kunna kom-
ma i flor, hwaråst Naturs-Rätten emot Konungen sielf blifwer öfwertrådd?
Där man, ande Exempel at förtiga, trycker Hans Höga Namns Ståms-
pel under Beflut, dem Han, som goder och wis, aldrig kunnat godkänn-
Frågas: om 1720 års Regerings-sätt warit naturligt och kloft? Wist ingen-
ting mindre. Men til namnet Kungeligt, i änne Herreligt, hånwidit Bor-
gerligt, mycket vordentligt, oftast wäldsamligt, altid förhatligt.

Men

Men lärer någon undra: Noten til detta så myckna onda, hwar, mån tro, den låg? Svar: I den, Pluralitétén i Rådet, öfwer hufvud, tillarkån-
de decisions-Rätten wid Besluten: det där så högt yrkade wårnet emot den
alltid illa målade Souverainitétén. Där låg den utti.

Swea Rikes Glorwürdigste Konungar, GUSTAF I. och GUSTAF
ADOLPH, mån ock icke de hade Råder? Dock, hade de ju icke Frihet och
Magt, at af Rådslagen wälja de bästa, ej bundne wid de flåsta? Woro de
wål därföre Souveraine? Under Högstbemålte Regeringar, woro wål Råds-
Personerne mindre ansedde och talrike, mindre sälle och förmögne? Riket i ge-
men, war det wål mindre högagtadt, mindre i Rinne, i sielswa wårket stort,
starkt och betydligt? Hwars och ens Undersåtes willkor, tillstånd och befin-
nande enskildt, war det wål i någon måtto förmodeligen sämre än nu, snart
sagdt, alles, undantans deras, som wid wiså ställningar sett sina willkor för-
herligas med hela Samhällets ömände betryck!

Wårdaste Landsmän! Afskåden all fördom och besinnen med öwålbughet
det framfarne allt. Besinnom: at sanning utkräffer sin rätt, at Gud icke lå-
ter gåcka sig.

Slå up 1720 Hrs Regerinas Form och märk! Sedan man fastställt
Decisions-Rätten wid flåste Rösterne i Rådet, så har man ginast likasom
åtrat sig och med åberopande af 1602 Hrs Kongl. Bref, som förmår: At Rådet
skal Råda och icke Regera likasom röst Samwets-agg, öfwer denna, twårt
emot urgammal häfd och Swea Rikes Lag, så wida det rör Konungen, emot
all billighet och rättwiså, så wida ånda intet alla Stånds Ledamöter singo
sittja i Rådet — och åntelligen emot all Historisk årfarenhet om Aristocratiens
fördårf, widtagne Författning: at neml. flåste Rösterne ibland Råder, wid
sidan af en Konung skulle framför Hans wara gällande. Ty si! (på Dygd
och Hra grundad höghet i största respect) Mån ock en Råds-Person altid
wara utan Personligt agg? Jag tror icke. Mån utan förbehag til Personer,
wansedt sakerne? Heller icke. Mån altid fritagelig från mutor och bestickning?
Jefte heller. Mån ock altid utrustad med de för en Riksstyrelse årforderlig ta-
lents och insigter. Också wist icke. En Prints, en Kungelig Person däremot;
hwad wändelige fördelar har icke Han på sin Lott i allt detta? Såsom flok
Menniska, hwad kan wara Honom ömmare om hjertat än Riket, i stället, at
hwar ock en Privat kan ålfså hwarjehanda annat långt mer! Kan wål ock nå-
gon

gon förmodas bättre förstå sig på Riks-styrelsen än en därtill enkom upfostrad Prints? Vid alla så beskaffade omständigheter, hvad har wäl funnat wara grunden till den åt Pluralitéten, allt ifrån År 1720, förlänte öfwerwigt i Rådet? Svar: Jo: r:mo, den så kallade Gamla Adels likasom hån-de-lystnad med Rungligheten, i anseende till ofog den lidit, då Konunga-Magten war olu-fränkt, och 2:do, samma Adels ärelstnad, at utan fara från Konungens sida sitta lagligt til, at hålla både Små-Adel och öfrige Tre Stånden uti fugtel. Ei det war hufwud-grunden till Författningen om fläste Rosterne i Rådet. Men huru lyckligt slog det wäl in? Huru blef icke Råds-wäldet owaragtigt och Råd-Stolen wacklande. Dock med allt det: Mån det också wara Frihet likmätigt, at utan fullt skäl, utan laga anledning och fog, stöta Folk ifrån Embetet? — At likasom avancera dem högt up, för at störta dem dasto djupare? — At dimitera Stats-kloshet, Konung och Fädernesland huldt och kächt Folk och fylla deras rum up med ammorledes artade? Och då likwäl sådant allt under framfarne 50 Åra Epoqwen skjedt, hvad har Samhället profiterat, hvad har wäl Adlen wunnit? I sanning! De hafwa ju båda tappat, den enda nyttan däråf uprunnen, at den snarare än något annat wisat öf mis-hällighetens wärkan i all sin styggelse.

Men om intet Konungen är Souveraine, fast Han har Decisions-Rät-ten i Rådet, hvad betyder då Souverainité, hvad säger och innesattar det ordet Friheten? Jo: Borgertlig Frihet består däruti, at Konungen, 1:mo ej utan skäl, ransakning och dom, kan skada den minsta Underlåte till ära, lif och Egendom. 2:do Ej emot Ständers begifwande sista ny eller uphåfwa gammal Lag. 3:tio Likaledes ej utskrifwa Pålagor, tunga och skatt. 4:ro Ej ändra Rikets Mynt til strot och korn: Och ändteligen 5:to Ej göra Krig och Drlog utan Ständers beifkande och samtycke. Kan Konungen intet af detta allt, så är Han ock icke Souveraine: Nationen är då i besittning af Friheten. Och i sanning! af GUSTAFS antingen ord eller gerningar, af någon enda wäl fattande Menniskjas yttran och åstundan, har någon ännu till denna stund märkt det ringaste, som welat syfta til ändskap på Friheten? Fast håldre, M. L., war öfwerlygad, at däråst Nationen, af ledsnad öfwer sielfs-wäldet, woro nog förwånad, at willia gifwa Friheten till spillo; så woro dock GUSTAF för Stor-tänkt, Hans Själ för hög och Hans löfwen för fast, at et sådant Offer willja anamma.

Men

Men all Laglös, all oordentelig Styrelse, sådan som Souverainité of-
 taft är, ware sig i Ens eller Fleres hand, mån den icke alltid är lika förhatelig?
 Och Rikens Ständer, desse så kallade Wäktare öfver Frihet och Lag:
 mån' de ock alltid sielfwe hållit Lagarne i helgd? — sökt Rikets ej egit bästa?
 — Ej lämnat befogadt Klagande hjälplöse, också icke befrämjandes oförtient
 Folk? — befrandes Medbröders förseelse iagttagit billighet sielfwe? — Mån,
 hwarcken af hat eller Penning-giru, man dömt et, då öfwertygelsen förestafwat
 et annat? Mån man ock icke stundom fridit til Utslag öfver ämnen, dem
 man hwarcken förstädt eller gifwit sig tid til at känna? — Mån ock icke endast
 för at lysa med något tilgjordt, man ofta tilstapat ny Lag, där den gamla we-
 rit tilräckelig! m. m. m. Tänk nu i stället, om Rikens Ständer, ja just
 Rikens Ständer, ju icke måtte anse för den ömaste Pligt, at blifwa innom
 Gräntfor af ordentlighet och lagom? Af frugtan för all Ordnings Gud, med
 ord och gerningar frugta Konung, öma Medborgare, drifwa Fäderneslandets
 sak?

Wärdaste Medborgare! Beundrom en Allrådande Försyns wälgörande
 ffickelse, som i flera leders fortsättning, alt intil denna stund förwarat of en
 ättling af Wasa — mågtig at sätta Krona och Nation i ny lustre — otrötte-
 lig, at återställa Dygd, uplifwa frid och samdrägtighet — — förstärkt och
 utrustad med frugtan för Gud, hjeltmodighet i faran, nit för Lagarne, wäl-
 wiljoghet mot alla — Mästare af Stor-Wärk, öm om Rikets heder — alt
 nog: en GUSTAF! Förtäljom inbördes den lycka, den nåd Gud of tillsyn-
 dat! Njutom de lufwa, de starka känslor af Frihet, af seger öfver sielfrå-
 dighet, som of nu likasom öfwerhölja. Görom alle, födde och ofödde, et, at
 mota lika Enwäld och Sjelfswäld. Antagom Swears fordna dygd, tro och
 huldhet mot Konung, nit och kärlek för Fäderneslandet. Förgåtom hvars
 och ens förhållande, som då den kunnat, haft hjerta nog elakt, at ej wilja eller
 förstånd nog inskränkt at ej inse allmänt bästa. Uphöjom GUSTAF!
 Tacjom och Loswom HEDran!!!

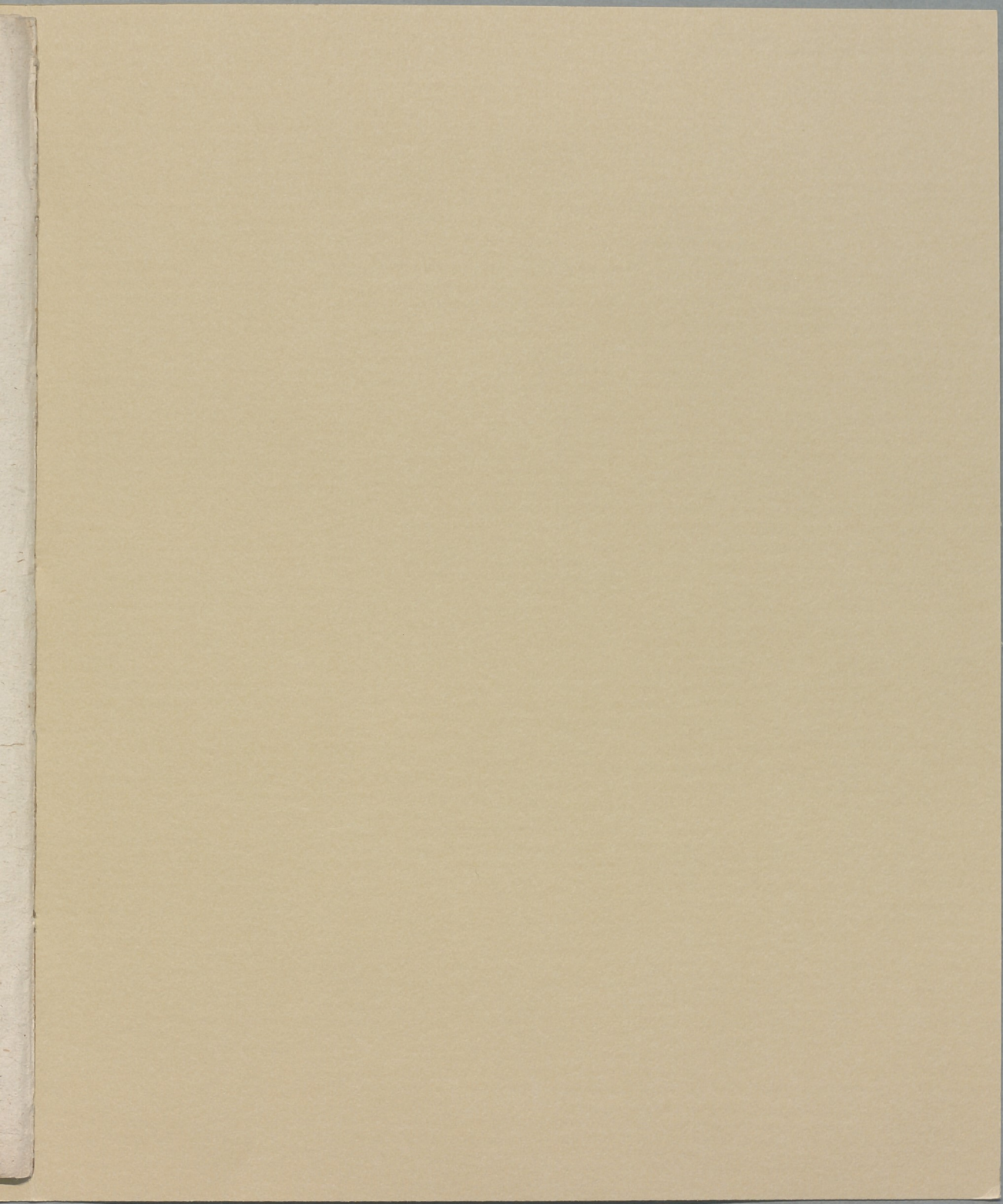
J. LANNER.

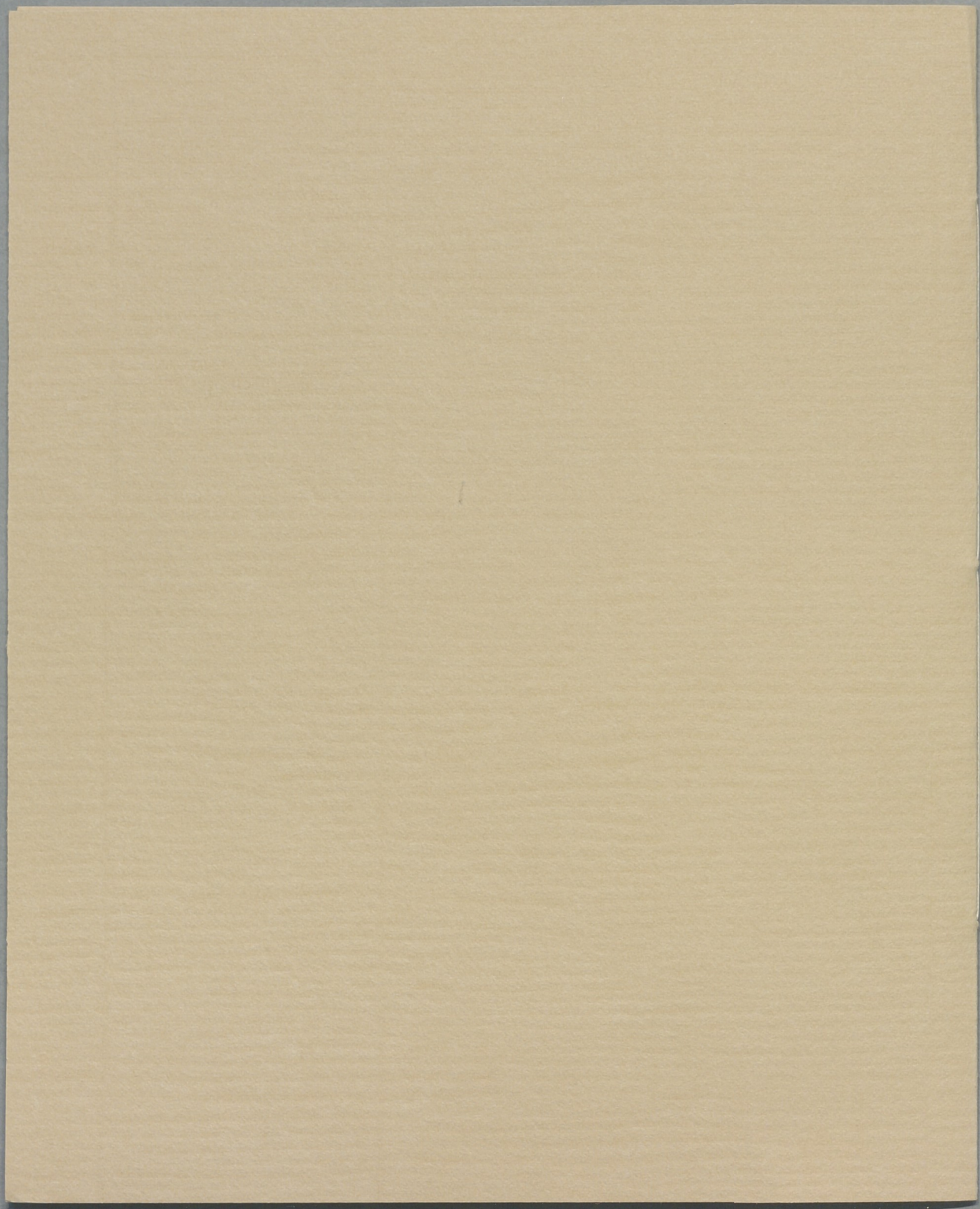
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860

1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880

1881

1882

www.books2ebooks.eu